

Брюксел, 3 юли 2026 г.
(OR. en)

11134/26

ECOFIN 924
UEM 328
SOC 453
EMPL 255
COMPET 868
ENV 844
EDUC 310
ENER 466
JAI 904
GENDER 141
JEUN 184
SAN 542
ECB
EIB

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
Относно:	ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА относно икономическата, социалната, трудовата, структурната и бюджетната политика на Португалия

Приложено се изпраща на делегациите посоченият по-горе проект за препоръка на Съвета, преработен и съгласуван в различните комитети на Съвета и финализиран от Икономическия и финансов комитет въз основа на предложението на Комисията COM(2026) 222 final.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

относно икономическата, социалната, трудовата, структурната и бюджетната политика на Португалия

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2024 г. за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета¹, и по-специално член 3, параграф 3 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

¹ Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2024 г. за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета (ОВ L, 2024/1263, 30.4.2024 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

като има предвид, че:

- (1) В Регламент (ЕС) 2024/1263 се определят целите на рамката за икономическо управление, която е насочена към насърчаване на стабилни и устойчиви публични финанси, устойчив и приобщаващ растеж, устойчивост чрез реформи и инвестиции, както и предотвратяване на прекомерни бюджетни дефицити. В регламента се предвижда, че Съветът и Комисията осъществяват многостранно наблюдение в рамките на европейския семестър в съответствие с целите и изискванията, определени в Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). Европейският семестър включва по-специално формулирането и наблюдението на изпълнението на специфичните за всяка държава препоръки.
- (2) На 25 ноември 2025 г. Комисията прие становище относно проекта на бюджетен план на Португалия за 2026 г. На същата дата въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 Комисията прие доклада за механизма за предупреждение за 2026 г., в който Португалия не бе посочена като една от държавите членки, за които ще е необходимо да се извърши задълбочен преглед. Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, препоръка за препоръка на Съвета относно човешкия капитал в Европейския съюз, както и предложение за съвместния доклад за заетостта за 2026 г., в който се анализира прилагането на насоките за заетостта и принципите на Европейския стълб на социалните права. Съветът прие препоръката относно икономическата политика на еврозоната² на 21 април 2026 г., а съвместния доклад за заетостта и препоръката относно човешкия капитал – на 9 март 2026 г.
- (3) На 29 януари 2025 г. Комисията публикува компас за конкурентоспособността – стратегическа рамка, която има за цел да повиши глобалната конкурентоспособност на Съюза през следващите пет години. В него трите преобразяващи императива – иновации, декарбонизация и конкурентоспособност, и сигурност – се определят като стълбове от критично значение за устойчив икономически растеж. След публикуването на компаса за конкурентоспособността той служи като основа за работата на европейския семестър, като гарантира, че икономическите политики на държавите членки са съобразени със стратегическите цели на ЕС, и създава единен подход към икономическото управление, насърчаващ устойчивия растеж, иновациите и устойчивостта в целия Съюз.

² ОВ С, C/2026/2434, 28.4.2026 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

- (4) През 2026 г. европейският семестър за координация на икономическите политики продължава да се развива успоредно с последния етап от прилагането на Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ)³. Плановите за възстановяване и устойчивост (ПВУ), заедно с финансирането по линия на политиката на сближаване, бяха от съществено значение за изпълнението на приоритетите на политиката в рамките на европейския семестър, тъй като в плановите трябваше да бъдат включени мерки за ефективно справяне с всички или със значителна част от предизвикателствата, посочени в съответните специфични за всяка държава препоръки, отправени през последните цикли, а в програмите, финансирани по линия на европейската политика на сближаване, трябваше да бъдат отчетени специфичните за всяка държава препоръки. Тъй като наближава краят на срока на прилагане на МВУ, продължава да бъде изключително важно да се поддържат и надграждат реформите, подкрепяни и изпълнявани по линия на МВУ, по-специално тези, които допринасят за справяне с предизвикателствата, посочени в специфичните за всяка държава препоръки.
- (5) На 3 юни 2026 г. Комисията публикува доклада за Португалия за 2026 г. В него беше оценен напредъкът на Португалия в изпълнението на специфичните за държавата препоръки за 2025 г. и беше направен преглед на изпълнението от страна на Португалия на плана за възстановяване и устойчивост. Въз основа на този анализ в доклада за държавата бяха посочени най-неотложните предизвикателства, пред които е изправена Португалия. В него бяха оценени също напредъкът на Португалия при прилагането на Европейския стълб на социалните права и постигането на водещите цели на Съюза в областта на заетостта, уменията и намаляването на бедността и социалното изключване, както и напредъкът в постигането на целите на Обединените нации за устойчиво развитие.

³ Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

- (6) На 21 юни 2025 г., въз основа на оценката и препоръката на Комисията, Съветът прие препоръка за одобряване на националния средносрочен фискално-структурен план на Португалия⁴. Планът обхваща периода от 2025 г. до 2028 г. и представя фискална корекция, разпределена за четири години. Съветът препоръча следните максимални темпове на растеж на нетните разходи: 5,0% през 2025 г., 5,1% през 2026 г., 1,2% през 2027 г. и 3,3% през 2028 г., което съответства на максималните кумулативни темпове на растеж, изчислени спрямо базовата 2023 година на 17,4% през 2025 г., 23,4% през 2026 г., 24,8% през 2027 г. и 28,9% през 2028 г.
- (7) Агресивната война на Русия срещу Украйна и последиците от нея представляват екзистенциално предизвикателство за Европейския съюз. Комисията прикани държавите членки да поискат задействането по координиран начин на националната клауза за дерогация от Пакта за стабилност и растеж, за да се подкрепят усилията на ЕС за постигане на бързо и значително увеличение на разходите за отбрана⁵, като това предложение беше приветствано от Европейския съвет на 6 март 2025 г. След като получи искането на Португалия, на 8 юли 2025 г. Съветът, по препоръка на Комисията, прие препоръка, с която се допуска Португалия да се отклони от препоръчаните максимални темпове на растеж на нетните разходи⁶. Периодът, в който е задействана националната клауза за дерогация (2025 – 2028 г.), позволява на Португалия да промени приоритетите на държавните разходи или да увеличи държавните приходи, така че трайно по-високите разходи за отбрана да не застрашат фискалната устойчивост в средносрочен план.

⁴ Препоръка на Съвета от 21 януари 2025 г. за одобряване на националния средносрочен фискално-структурен план на Португалия (ОВ С, С/2025/641, 21.1.2025 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/641/oj>).

⁵ Съобщение на Комисията „Създаване на възможност за увеличаване на разходите за отбрана в рамките на Пакта за стабилност и растеж“, Брюксел, 19 март 2025 г., С(2025) 2000 final.

⁶ Препоръка на Съвета от 8 юли 2025 г., с която се допуска Португалия да се отклони от максималните темпове на растеж на нетните разходи, заложиени от Съвета, съгласно Регламент (ЕС) 2024/1263 (Задействане на националната клауза за дерогация) (ОВ С, С/2025/3972, 20.8.2025 г., ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2025/3972/oj>).

- (8) На 30 април 2026 г. Португалия представи своя годишен доклад за напредъка за 2026 г.⁷ относно спазването на препоръчаните максимални темпове на растеж на нетните разходи и изпълнението на реформите и инвестициите в отговор на основните предизвикателства, посочени в специфичните за държавата препоръки в рамките на европейския семестър. Годишният доклад за напредъка отразява също шестмесечното докладване на Португалия относно напредъка, постигнат при изпълнението на нейния план за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 27 от Регламент (ЕС) 2021/241.
- (9) Растежът на реалния БВП през 2025 г. беше 1,9%, а инфлацията по ХИПЦ беше 2,2%. В прогнозата на Комисията от пролетта на 2026 г. се предвижда реалният БВП да нарасне с 1,7% през 2026 г. и с 1,8% през 2027 г., а инфлацията по ХИПЦ да бъде 3,0% през 2026 г. и 2,3% през 2027 г.
- (10) Въз основа на данни, предоставени от Евростат⁸, излишъкът на сектор „Държавно управление“ на Португалия се е увеличил от 0,6% от БВП през 2024 г. до 0,7% през 2025 г. Въз основа на мерките на политиката, известни към крайната дата на изготвяне на прогнозата, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2026 г. се предвижда дефицит, възлизащ на 0,1% от БВП, през 2026 г. и дефицит, възлизащ на 0,4% от БВП, през 2027 г. Намалението през 2026 г. се дължи главно на въздействието на мерките за държавна подкрепа, предприети в отговор на бурите, които засегнаха Португалия през януари и февруари, в съчетание с въздействието на допълнителни мерки на фискалната политика, които водят до влошаване на салдото. Промяната в дефицита през 2027 г. се дължи главно на въздействието на допълнителни мерки на фискалната политика, които водят до влошаване на салдото, включително нов пакет от мерки в областта на жилищното настаняване и намаляване на корпоративния данък.

⁷ Годишните доклади за напредъка за 2026 г. са на разположение на адрес: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

⁸ Евростат, Европейски показатели, 22 април 2026 г.

- (11) Въз основа на оценките на Комисията фискалната позиция⁹, която включва разходи, финансирани както на национално равнище, така и на равнище ЕС, е като цяло неутрална през 2025 г. Предвижда се тя да бъде експанзионистична — с 1,6% от БВП през 2026 г., и рестриктивна — с 1,3 % от БВП през 2027 г.
- (12) Въз основа на данни, предоставени от Евростат¹⁰, консолидираният дълг на сектор „Държавно управление“ на Португалия е намалял от 93,5% от БВП в края на 2024 г. до 89,7% от БВП в края на 2025 г. Намалението на съотношението на дълга към БВП през 2025 г. отразява главно първичен излишък и благоприятна разлика между лихвения процент и растежа. Въз основа на мерките на политиката, известни към крайната дата на изготвяне на прогнозата, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2026 г. се предвижда съотношението на дълга към БВП да намалее на 87,6% до края на 2026 г. и да продължи да намалява до 86,0% до края на 2027 г. Намалението през 2026 г. и 2027 г. отразява главно очаквания траен първичен излишък и благоприятната разлика между лихвения процент и растежа.
- (13) Въз основа на данни на Евростат¹¹ общият размер на разходите на сектор „Държавно управление“ за отбрана в Португалия възлиза на 0,8% от БВП през 2025 г. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2026 г. се предвижда те да останат на същото равнище през 2026 г. Това съответства на увеличение с 0,0 процентни пункта от БВП спрямо референтната 2021 година¹².

⁹ Фискалната позиция се определя като мярка за годишната промяна в основната бюджетна позиция на сектор „Държавно управление“. Нейната цел е да бъде оценен икономическият импулс, даден от фискалните политики – както тези, които са финансирани на национално равнище, така и тези, които се финансират от бюджета на ЕС. Фискалната позиция се измерва като разликата между i) средносрочния потенциален растеж и ii) промяната в първичните разходи без дискреционните мерки по отношение на приходите, включително разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа (безвъзмездни средства) от Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на Съюза.

¹⁰ Евростат, Европейски показатели, 22 май 2026 г.

¹¹ Евростат, държавни разходи по класификация на функциите на държавното управление (КОФОГ).

¹² Определението на НАТО за разходите за отбрана се различава от определението за разходите за отбрана по КОФОГ. Освен това може да са налице различия, дължащи се на момента на вписване на разходите, по-специално за военно оборудване, тъй като докладването в рамките на НАТО не следва националните счетоводни правила по отношение на момента на вписването.

- (14) Съюзът продължава да е изправен пред рискове от прекъсване на енергийните доставки и повишена нестабилност на цените, изострени от геополитическото напрежение, което засяга световните пазари на нефт и газ. Опитът от енергийната криза от 2022 – 2023 г. показва, че широкообхватните и нецеленасочени мерки водят до големи фискални разходи и са социално и икономически неефективни. След избухването на войната в Близкия изток през февруари 2026 г. Португалия прие мерки на фискалната политика за смекчаване на въздействието на високите цени на енергията върху домакинствата и предприятията¹³. Тези мерки включват нецелево намаление на акцизите върху дизеловото гориво и бензина без определена крайна дата, допълнителна целева подкрепа за секторите на транспорта, селското стопанство и рибарството, както и целеви трансфери към организации от социалния сектор, таксиметрови компании и противопожарни организации. Срокът на действие на целевите мерки за подпомагане изтича на 30 юни 2026 г. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2026 г. се очаква фискалните разходи за тези мерки да възлязат на 0,1% от БВП през 2026 г., дори ако всички тези мерки бъдат удължени до края на 2026 г.
- (15) Въз основа на изчисленията на Комисията нетните разходи в Португалия нараснаха с 5,5% през 2025 г. и с 18,7% кумулативно през 2024 г. и 2025 г. Растежът на нетните разходи през 2025 г. надхвърля препоръчания максимален темп на растеж, което съответства на отклонение от 0,2% от БВП на годишна база. Когато 2024 г. и 2025 г. се разглеждат заедно, се очаква кумулативният темп на растеж на нетните разходи също да бъде над препоръчания максимален темп на растеж, което съответства на отклонение от 0,4% от БВП в кумулативно изражение. Като се има предвид гъвкавостта за по-високите разходи за отбрана, предвидена в националната клауза за дерогация, когато 2024 г. и 2025 г. се разглеждат заедно, кумулативното отклонение на нетните разходи остава в размер на 0,4% от БВП. В същото време, както вече бе отбелязано, състоянието на бюджета за 2025 г. беше с излишък.

¹³ Това отразява положението към крайната дата на изготвяне на прогнозата на Комисията от пролетта на 2026 г. (4 май 2026 г.).

- (16) Въз основа на изчисленията на Комисията се очаква нетните разходи в Португалия да нараснат с 5,6% през 2026 г. и с 25,2% кумулативно през 2024 г., 2025 г. и 2026 г. Очакваният растеж на нетните разходи през 2026 г. надхвърля препоръчания максимален темп на растеж, което съответства на отклонение от 0,2% от БВП на годишна база. Когато 2024, 2025 г. и 2026 г. се разглеждат заедно, се очаква прогнозираният кумулативен темп на растеж на нетните разходи също да бъде над препоръчания максимален темп на растеж, което съответства на отклонение от 0,6% от БВП в кумулативно изразение. Като се има предвид гъвкавостта за по-високи разходи за отбрана, предвидена в националната клауза за дерогация, като 2024 г., 2025 г. и 2026 г. се разглеждат заедно, прогнозното кумулативно отклонение на нетните разходи остава в размер на 0,6% от БВП. В същото време, както вече бе отбелязано, се очаква състоянието на бюджета за 2026 г. да бъде почти балансирано.
- (17) Застаряването на населението, наред с очаквания спад в броя на лицата в трудоспособна възраст, оказва натиск върху устойчивостта на разходопокривната пенсионна система в Португалия в средносрочен план. Очаква се публичните разходи за пенсии да продължат да нарастват през следващите две десетилетия — от 12,8% през 2025 г. до 15,1% през 2045 г.¹⁴ Според прогнозите през 2045 г. Португалия ще заема трето място сред държавите членки по най-високо съотношение на публичните разходи за пенсии към БВП, като прогнозните публични разходи за пенсионната система ще достигнат най-високата си стойност през 2046 г. В Португалия законоустановената пенсионна възраст е обвързана с очакваната средна продължителност на живота с цел подобряване на устойчивостта на пенсионната система. Португалия създаде също така работна група, чиято цел е да определи стратегии и да оцени предложения за осигуряване на устойчивостта на пенсионната система, включително преразглеждане на схемата за ранно пенсиониране и проучване на механизмите за частично пенсиониране. Работната група обаче все още не е представила доклада си с конкретни предложения за политики, а Португалия не е предприела необходимите допълнителни структурни мерки, които биха могли да помогнат за облекчаване на натиска върху пенсионната система на държавата. Освен това допълнителните пенсионни схеми в Португалия все още са слабо развити и обхващат само малка част от работната сила. Това също така ограничава потенциала на Португалия за насочване на дългосрочните спестявания към продуктивни инвестиции.

¹⁴ Европейска комисия, Доклад от 2024 г. за застаряването на населението. Икономически и бюджетни прогнози за държавите — членки от ЕС (2022—2070 г.), Институционален документ 279, април 2024 г.

- (18) Данъчните разходи са широко разпространени в португалската данъчна система, като има почти 800 различни данъчни разходи в няколко различни нормативни разпоредби. Данъчните разходи могат да бъдат ефективно средство за постигане на конкретни цели на политиката. Въпреки това те водят така също до пропуснати приходи, допринасят за сложността на системата на данъчно облагане и могат да имат последици, свързани с неравенство по отношение на доходите. В рамките на Плана за възстановяване и устойчивост Португалия направи първа стъпка в справянето с големия брой данъчни разходи, като създаде нов постоянен отдел за данъчна политика (известен като U-TAX), чиято цел е да наблюдава и оценява данъчните разходи. След публикуването на доклада за оценка на U-TAX обаче ефективните мерки за рационализиране на данъчните разходи остават ограничени. През 2024 г. само разходите за данък добавена стойност съставляваха 4,3% от БВП. Широкото прилагане на по-ниски и преходни ставки на ДДС за услуги в сектора на хотелиерството и ресторантьорството (хотелско настаняване, ресторанти и кетъринг услуги) може да доведе до непропорционално облагодетелстване на домакинствата с по-високи доходи. Многобройните стимули и освобождавания също допринасят значително за сложността на системата на корпоративния данък. Португалия би могла да подобри ефективността на данъчната си система чрез рационализиране на данъчните разходи, включително тези, свързани с по-ниските и преходните ставки на данъка върху добавената стойност, както и в рамките на корпоративния данък. Освен това неизплатените данъчни задължения на Португалия като процент от БВП остават едни от най-високите в ЕС, въпреки постоянното им намаляване от 2021 г. насам.
- (19) Систематичното, съдържателно и навременно участие на местните и регионалните органи, социалните партньори, гражданското общество и други съответни заинтересовани страни продължава да бъде от съществено значение, за да се гарантира широка ангажираност за успешното изпълнение на инструментите за финансиране на Съюза, както и в контекста на европейския семестър.

- (20) Изпълнението на програмите по линия на политиката на сближаване, които включват подкрепа от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Фонда за справедлив преход (ФСП), Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+) и Кохезионния фонд (КФ) в Португалия остава под средното за ЕС както по отношение на подбора на проекти, така и по отношение на плащанията. Важно е да се увеличат и ускорят усилията, за да се гарантира бързото изпълнение на инвестициите, като същевременно се увеличи максимално тяхното въздействие на място. Португалия вече предприема действия в рамките на програмите си по политиката на сближаване, за да повиши конкурентоспособността и растежа. Въпреки това Португалия продължава да се сблъсква с предизвикателства при изпълнението, включително такива, свързани със забавяния в процедурите за възлагане на обществени поръчки поради обжалвания, ограничен технически и административен капацитет, забавяния при сключването на договори за подкрепа между управляващите органи и сдруженията на общините, отговарящи за териториалните инструменти, продължителни процедури за издаване на лицензи и разрешения в промишления сектор, липса на предвидимо планиране и недостатъчно пълен списък с предвидени проекти. Същевременно Португалия трябва да ускори изпълнението на ФСП, тъй като средствата трябва да бъдат изплатени до края на 2026 г. От съществено значение е да се гарантира, че новите инвестиции, определени от Португалия в нейния междинен преглед на фондовете на политиката на сближаване, по-специално тези, свързани с петте приоритета, определени в Регламента за междинния преглед¹⁵, се осъществяват бързо и ефективно.
- (21) Португалия е изправена пред редица предизвикателства, свързани с опростяването, бизнес средата, научните изследвания и иновациите, достъпа до финансиране и финансирането на растежа, качеството на законодателния процес, транспорта, възобновяемите енергийни източници, енергийната инфраструктура и мрежи, енергийната ефективност, политиката в областта на околната среда, управлението на ресурсите, адаптирането към изменението на климата, здравеопазването и дългосрочните грижи, уменията, образованието и обучението, както и жилищното настаняване.

¹⁵ Регламент (ЕС) 2025/1914 на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2025 г. за изменение на регламенти (ЕС) 2021/1058 и (ЕС) 2021/1056 по отношение на специални мерки за справяне със стратегически предизвикателства в контекста на междинния преглед.

- (22) Въпреки напредъка, постигнат през последните години, административните и регулаторните тежести остават основно ограничение за стопанската дейност в Португалия. Тези бариери се отразяват върху привлекателността на португалските пазари, намаляват конкуренцията и подкопават капацитета на португалските предприятия да се разрастват, да въвеждат иновации и да увеличават производителността си. По-специално предприятията продължават да съобщават за дълги процедури за издаване на лицензи и разрешения в промишления сектор, което смятат за основна пречка пред инвестициите. Въпреки постигнатия известен напредък в съкращаването на сроковете и рационализирането на тези процеси, местните органи срещат трудности при прилагането на новите процедури и практиките може да се различават значително в отделните региони и общини. Португалия би могла да рационализира и подобри ефективността на своята нормативна уредба, като използва по-широко последващи оценки на политиката, засили участието на заинтересованите страни и увеличи прозрачността при подготовката на публичните политики. Все още е широко разпространена забавата на плащанията, особено на Азорските острови и в сектора на здравеопазването.
- (23) Португалските предприятия разчитат предимно на банкови заеми и вътрешно финансиране. През последните няколко години все по-често се прибегва до други източници на финансиране, като рисков и собствен капитал, но те все още са значително по-рядко срещани в сравнение със средните стойности за ЕС, а португалските капиталови пазари остават слабо развити. Португалските органи стартираха и укрепиха няколко инициативи, като фонда за капитализация и устойчивост, управляван от Banco Português de Fomento, програми за подпомагане на стартиращи предприятия или насочени към конкретни сектори, както и последния преглед на кодекса на капиталовите пазари. Въпреки това е необходим допълнителен напредък, за да може Португалия да навакса изоставането си спрямо останалите европейски държави и да привлече повече частни капиталови инвеститори и инвестиции, включително чрез засилване на ролята и капацитета на институционалните инвеститори и чрез разработване на допълнителни пенсионни схеми, които биха могли да осигурят стабилен и значителен източник на дългосрочен капитал за сегментите на рисковия капитал и частните дялови инвестиции. Това би могло да подпомогне иновациите, би повишило капацитета на местните предприятия да увеличат и разширят дейността си, да подобрят своите управленски практики и да повишат производителността си. Финансовата грамотност в Португалия е слаба и в проучването за финансовата грамотност на „Евробарометър“ от 2023 г. само 16% от португалците са получили „висок“ резултат, вторият най-лош резултат в ЕС. Португалия предприема редица мерки за преодоляване на тези пропуски, сред които и включването на финансовата грамотност в училищните програми. Допълнителните усилия за повишаване на финансовата грамотност биха дали възможност за по-ефективно разпределение на спестяванията и за подобряване на разбирането на предприятията на специфичните ползи и рискове, свързани с всеки наличен инструмент за финансиране.

- (24) Съдебната система става по-ефективна, но продължава да е изправена пред предизвикателства, като дълги производства и значителен брой висящи дела, по-специално в административните съдилища и в по-малка степен в данъчните съдилища. Фирмите посочват, че неефективността на съдебната система представлява една от основните пречки пред тяхната дейност¹⁶. За Португалия ще е важно да продължи да постига напредък в намаляването на натрупаните висящи дела, а също и в тяхната продължителност, както в първоинстанционните, така и във второинстанционните съдилища, и да гарантира наличието на съответни ресурси за правосъдната система.
- (25) Инвестициите в научноизследователска и развойна дейност нарастват през последните години, но остават недостатъчни, за да може португалската национална система за научни изследвания и иновации да достигне средното равнище за ЕС. Делът на разходите за научноизследователска и развойна дейност по отношение на БВП е увеличен до 1,7% през 2024 г., подкрепен от растеж на частните разходи, докато интензивността на публичната научноизследователска и развойна дейност остава без промяна, на стойност от 0,6%. Португалските органи прилагат широк набор от програми в подкрепа на научните изследвания и иновациите, като се очаква много от тях да приключат през 2026 г. Независимо от очакваните ползи от тези програми в дългосрочен план, след изтичането на техния срок ще са необходими подходящи стимули за научни изследвания, развойна дейност и иновации. Оценката на политиките, насочването към сектори с най-голям потенциал за растеж и добавена стойност, както и отчитането на регионалните особености, могат да подпомогнат този процес. В тази връзка политиките следва да насърчават ефективния трансфер на технологии и знания между предприятията и изследователските центрове, както и да укрепват капацитета на португалските предприятия за научноизследователска дейност и иновации.

¹⁶ Изследвания в областта на бизнес статистиката, Контекстуални разходи на предприятията (IaCC), [Национален статистически институт](#).

- (26) Португалия продължава да бъде силно зависима от вноса на изкопаеми горива. Това поставя сериозни предизвикателства пред енергийната сигурност и прави Португалия уязвима към ценовите сътресения. Транспортът е секторът с най-голям дял в емисиите на парникови газове в Португалия и е силно зависим от вноса на нефт, който съставлява 93 % от общото крайно енергийно потребление в транспортния сектор. Португалия регистрира значителни субсидии за изкопаеми горива без планирано постепенно прекратяване преди 2030 г. По-специално субсидиите за изкопаеми горива, които не са целеви мерки, свързани с енергийната бедност и не са в отговор на опасения за енергийната сигурност, възпрепятстват електрификацията и не са от решаващо значение за конкурентоспособността на промишлеността, биха могли да се считат за приоритет за постепенно премахване. Португалия не предприе мерки за постепенно премахване на субсидиите за изкопаеми горива, като например данъчни облекчения и освобождавания за дизелово гориво за превозвачите и обществения транспорт, което затвърждава зависимостта от изкопаемите горива и не насърчава преминаването към по-устойчиви транспортни решения. Португалия отбелязва напредък в насърчаването на електрическата мобилност и декарбонизацията на автомобилния парк. Въпреки това мерките за подкрепа на частните превозни средства с нулеви емисии, включително търговските пътни превозни средства, не са достатъчно целенасочени. Напредъкът в по-нататъшното развитие на железопътната мрежа остава ограничен. Въпреки че общественият транспорт като цяло е достъпен, предлагането в големите градове е недостатъчно, а мрежата извън градските райони остава слабо развита, а достъпът в селските райони е ограничен. С оглед на междурегионалната свързаност е необходимо значително укрепване на всички видове обществен транспорт, и по-специално в железопътния. Това би могло да изиграе важна роля и за намаляване на натиска върху цените на жилищата в градските центрове, както и за повишаване на привлекателността на другите територии.

- (27) Португалия разполага с една от най-декарбонизирани електроенергийни системи в ЕС. Въпреки това сложните, продължителни и недостатъчно цифровизирани процедури за издаване на разрешения продължават да забавят най-вече разгръщането на нови мощности от възобновяеми енергийни източници на нивото на електроенергийната мрежа. Развитието на ръководени от гражданите общности за възобновяема енергия също остава много ограничено. Значителният дял на възобновяемите енергийни източници допринася за поддържането на достъпни цени на електроенергията на едро на фона на продължаващия конфликт в Близкия изток. Въпреки това ограничената гъвкавост по отношение на неизкопаемите горива и липсата на инструменти за намаляване на риска излагат Португалия на риск от пикове в цените на електроенергията. Освен това сключването на споразумения за закупуване на електроенергия все още е ограничено. Стимулите за по-нататъшно разработване на дългосрочни договори биха допринесли за осигуряване на по-голяма стабилност на пазара, като осигурят дългосрочни приходи за предприятията. Ограниченията в капацитета на електропреносната мрежа все повече затрудняват свързването на нови проекти за възобновяема енергия, като се натрупва все по-голям брой проекти, чакащи свързване, а значителна част от отпуснатия капацитет все още не е в експлоатация. Въпреки че са предприети някои мерки за увеличаване на съществуващия капацитет на електропреносната мрежа, Португалия следва да повиши прозрачността относно наличния капацитет на разпределителната мрежа, за да улесни предприятията при планирането и инвестирането в нови проекти, като същевременно предприеме мерки за подобряване на ефективността на мрежата, например чрез насърчаване на хибридни проекти и предотвратяване на спекулативни заявления. Преодоляването на затрудненията в процедурите за издаване на разрешения и по-нататъшните инвестиции в електроенергийните мрежи, включително завършването на трансграничната междусистемна връзка с Испания, насърчаването на съхранението на енергия, реакцията на потреблението и други решения за гъвкавост, както и по-нататъшната цифровизация на мрежата, ще повишат издръжливостта, стабилността и сигурността на мрежата и ще подпомогнат усилията за електрификация.

- (28) Значителна част от населението на Португалия е изложено на риск от енергийна бедност. Въпреки значителното финансиране, включително от бюджета на ЕС, все още има забавяния в изпълнението на програмите за енергийна ефективност в Португалия поради сложната и нестабилна структура на програмите. Португалия наскоро въведе схема за привличане на частно финансиране, въпреки че все още не е ясно доколко тя се ползва. За да намали високата зависимост от изкопаеми горива в сградите и да ограничи енергопотреблението, Португалия следва да ускори усилията си в областта на енергийната ефективност чрез подобряване на структурата на схемите и предварителното планиране на поканите за финансиране, засилване на стимулите за енергийно саниране, насърчаване на схеми за финансиране с цел привличане на частни инвестиции, премахване на регулаторните пречки, особено за многофамилните жилищни сгради и обществените сгради, както и чрез по-целенасочена безвъзмездна подкрепа към уязвимите домакинства, изпитващи енергийна бедност.
- (29) Макар Португалия да не е сред страните с най-високи емисии в ЕС, емисиите на парникови газове от промишлеността не намаляват съществено. Енергоемките отрасли, като хартиената промишленост, добива на неметални минерали и рафинирането, все още отговарят за повече от половината от общите енергийни потребности на промишлеността. Сложната нормативна уредба с припокриващи се нива на управление, продължителните процедури за издаване на разрешения, липсата на предвидимост, както и отсъствието на нормативна уредба за улавянето и съхранението на въглероден диоксид и свързаната с това инфраструктура представляват пречки пред декарбонизацията на секторите, в които е трудно да се намалят емисиите. Благодарение на широкото внедряване на възобновяеми енергийни източници и други технологии за постигане на нулеви емисии, както и на силно декарбонизираната електроенергийна система, Португалия има добри шансове да укрепи мястото си във веригата за създаване на стойност за производството на технологии за постигане на нулеви емисии и на устойчиво и кръгово използване на материалите. Португалия би могла да извлече полза от по-целенасочена подкрепа за промишлените процеси с ниски въглеродни емисии, както и за производството и внедряването на технологии с нулеви нетни емисии, като по този начин се насърчи мащабирането на иновациите и се привлекат стратегически нисковъглеродни сектори, като например секторите за производство на батерии, биометан и водород от възобновяеми източници.

- (30) Португалия значително изостава по отношение на показателите за кръговата икономика и управлението на отпадъците както в сравнение с целите на ЕС, така и в сравнение със средната стойност за ЕС. Португалия продължава да разчита в голяма степен на депонирането на битови отпадъци, като близо две трети от депата са на път да достигнат максималния си капацитет и съществува риск страната да не успее да постигне целта на ЕС за 2035 г. за свеждане на депонирането до най-много 10%. Постигнат е известен напредък благодарение на национални и регионални инициативи, включително приемането на нов план за действие относно кръговата икономика през 2026 г., въпреки че ефектът от тях все още не е доказан. Португалия следва да продължи да прилага настоящата стратегическа рамка и би могла да извлече полза от провеждането на допълнителни реформи, включително засилване на използването на икономически инструменти, и по-специално въвеждането на задължителна система за заплащане на база количеството изхвърлени битови отпадъци. Секторът се нуждае от значителни инвестиции, по-специално в инфраструктура за разделно събиране и рециклиране на отпадъци, както и в изграждането или модернизирването на съоръжения за преработка на отпадъци, с цел да се намали количеството отпадъци, депонирани в депа за отпадъци или изгаряни в инсинератори, като се има предвид, че мобилизирането на частна подкрепа ще бъде от решаващо значение за подобряване на управлението на отпадъците и за ускоряване на прехода към кръгова икономика.
- (31) Португалия е изправена пред недостиг на вода, особено в южните региони, което се дължи отчасти на неадекватната инфраструктура, изменението на климата и голямото търсене. Освен това все още съществуват значителни различия в цените на водата в отделните общини, което води до неравномерни и контрапродуктивни стимули за потребление. Португалия прилага национална стратегия за водите, но все още е изправена пред значителни предизвикателства. Оптимизирането на управлението във сектора на водоснабдяването би спомогнало за по-ефективна координация на национално, регионално и местно равнище. Мерките от страна на търсенето, включително реформата в ценообразуването на водата, биха допринесли за подобряване на управлението на водните ресурси и биха осигурили капитал за модернизиране на инфраструктурата, като същевременно биха стимулирали опазването, ефективното използване и повторното използване на водите. Необходими са допълнителни инвестиции в събирането и пречистването на отпадъчните води, в намаляването на течовете в мрежата и в засилването на мониторинга на количеството и качеството на водите, включително и на водочерпенето на подземни води. Природосъобразните решения биха допринесли също така за подобряването на състоянието на водните тела и за възстановяването на естествения капацитет за задържане на вода на местностите, влажните зони и реките, включително заливните тераси.

- (32) Португалия е особено уязвима към изменението на климата и свързаните с него екстремни метеорологични явления, като силни засушавания, наводнения, горски пожари и горещи вълни. Нарастващата честота на тези събития и тежките последици от тях налагат скъпи възстановителни работи и рехабилитация на засегнатата инфраструктура, включително критичната инфраструктура. Засегнати са много сектори, особено енергетиката, селското стопанство, водоснабдяването, горското стопанство, рибарството и аквакултурите. Освен това настоящите нива на защита на крайбрежието са недостатъчни за предотвратяването на нарастващите икономически щети, причинявани от наводненията и ерозията по крайбрежието. Следователно Португалия би имала полза от адекватно и предвидимо финансиране за осигуряване на устойчивост на критичната инфраструктура спрямо изменението на климата, включително електроенергийните мрежи, железопътната мрежа и водоснабдяването. Предвид интензивните горски пожари реформите в политиката за горите следва да бъдат ускорени, а Португалия следва да продължи да работи в посока на развитието на жизнеспособни икономически вериги за създаване на стойност за горската биомаса, като използва в по-голяма степен потенциала на биоикономиката за повишаване на конкурентоспособността и устойчивостта. За Португалия би било от полза да възприеме структуриран подход към финансирането на риска от бедствия и да насърчава осигуряването на по-голямо покритие от частни застраховки за щети, свързани с природни бедствия, тъй като в момента в страната делът на застраховките за икономически загуби е един от най-ниските в ЕС.

- (33) Здравната система на Португалия се функционира сравнително добре с оглед на здравните резултати, но все още съществуват предизвикателства при осигуряването на равен достъп до качествено здравно обслужване, особено поради продължаващия недостиг на персонал, който подкопава ефективността на националната здравна служба. През последните години Португалия проведе важни реформи и инвестира в инфраструктурата на здравеопазването, включително чрез своя план за възстановяване и устойчивост. Въпреки това поради значителните трудности при запълването на свободните работни места и задържането на медицинските специалисти в системата на здравеопазването дългите периоди на чакане и неравномерният достъп до медицински грижи остават. В крайна сметка хората с по-ниски доходи и уязвимите групи са засегнати в по-голяма степен от недостатъците на системата, тъй като често не могат да си позволят да се обърнат към частни услуги, за да задоволят своите нужди от здравно обслужване. Продължават да съществуват и регионални различия в достъпа до медицински грижи, като ограниченията са по-големи както в гъсто населените райони (където търсенето на услуги е по-голямо), така и в отдалечените райони, засегнати от демографския спад (където стимулите не са достатъчни, за да се привлече необходимият персонал). Ограниченият достъп и продължителните периоди на чакане също допринасят за високия дял на преките плащания от пациентите за покриване на потребностите от здравно обслужване. Въпреки че са предприети някои мерки за преодоляване на недостига на персонал — и при гарантиране на устойчивостта на националната здравна служба — по-нататъшното подобряване на условията на труд на медицинските специалисти би могло да допринесе за повишаване на привлекателността на кариерата в системата на здравеопазването и за подобряване на ефективността на системата.

- (34) Португалия е сред държавите — членки на ЕС, с по-бързо застаряващо население, което предполага значителни и нарастващи нужди от дългосрочни грижи. Въпреки това публичните инвестиции в дългосрочните грижи са значително под средното равнище за ЕС, а планирането на предоставянето на дългосрочни грижи продължава да се сблъсква с предизвикателства в областта на координацията. Предоставянето на дългосрочни грижи е насочено предимно към грижи в специализирани заведения, въпреки че решенията за грижи в домашна среда и в общността биха могли да допринесат за подобряване на възможността на хората да водят самостоятелен живот. В цялата страна се наблюдават и регионални различия в достъпа до качествени дългосрочни грижи, като обслужването в селските райони е особено слабо. До момента мерките, предприети от Португалия (като подобряване на статута на лицата, полагащи неформални грижи, и пилотен проект за услуги за подкрепа в домашни условия), се характеризират с ограничена ефективност или ограничено предвидено покритие. Подкрепата за ценово достъпни услуги, съобразени с нуждите, включително чрез укрепване на грижите в домашна среда и в общността, подобряване на планирането и преодоляване на регионалните различия, би могла да допринесе за осигуряването на равен достъп до качествени дългосрочни грижи.
- (35) С оглед на решаващата роля на човешкия капитал за повишаване на конкурентоспособността и стратегическата автономност на Съюза, през 2026 г. Съветът препоръча на държавите членки да предприемат действия за спешно справяне със структурните предизвикателства, свързани с човешкия капитал, в областта на уменията и образованието и обучението, които възпрепятстват конкурентоспособността. Специфичните за държавата препоръки за 2026 г., отправени към Португалия, могат да допринесат за изпълнението на препоръката на Съвета относно човешкия капитал в Съюза.

- (36) Въпреки положителните тенденции на пазара на труда през последните години в Португалия все още се наблюдават несъответствия между уменията и изискванията на пазара на труда. Те се дължат на несъответствието между предоставяното образование и обучение и потребностите на пазара на труда, както и на незадоволителните резултати в повишаването на квалификацията и преквалификацията на наличната работна сила, въпреки предприетите стъпки в правилната посока, като например обучения за придобиване на умения в областта на цифровите технологии. В резултат на това се наблюдава недостиг на работна ръка в ключови сектори (като ИКТ, строителството, здравеопазването и правосъдието), а предприятията докладват за затруднения при намирането на свободни работници с подходящи умения. По-ефективните и целенасочени активни политики по заетостта, по-специално за младежите, също биха допринесли за намаляване на несъответствията между уменията и изискванията на пазара на труда и за улесняване на достъпа до пазара на труда за тази група. В същото време производителността и конкурентоспособността на Португалия продължават да бъдат ограничавани от ниското ниво на квалификация на възрастното население. Участието в обучение за възрастни все още е сравнително ниско, особено в най-отдалечените региони. Чрез инструменти за определяне на необходимите умения биха могли да се намалят несъответствията, като се съобразят в по-голяма степен с уменията, необходими на пазара на труда, предлаганите висше образование, ПОО и обучение за възрастни. Освен това подобряването на резултатите и увеличаване на участието в обучение за възрастни би могло да допринесе за повишаване на нивата на квалификация сред онези групи от населението, при които те са по-ниски, както и да предостави на наличната работна сила уменията, необходими за една развиваща се икономика.

- (37) През последните десетилетия Португалия отбеляза значителен напредък в повишаването завършените образователни степени. Освен това делът на преждевременно напускащите системата на образованието и обучението трайно намалява и е в съответствие с целта на ЕС за 2030 г., а участието в образование и грижи в ранна детска възраст остава значително над средното за ЕС. Въпреки това се наблюдава тревожна тенденция по отношение на усвояването на основни умения в училищата. В периода 2018—2022 г. делът на учениците с ниски резултати по математика, четене и природни науки се е увеличил, а делът на учениците с най-високи резултати е намалял. Освен това образователните резултати остават неравномерни при учениците от групи в неравностойно социално-икономическо положение, които по-често постигат по-слаби резултати (например 47% от учениците в най-ниския социално-икономически квантил имат по-слаби резултати по математика, в сравнение с 30% като цяло). Като цяло учениците с чуждестранен произход също постигат по-ниски резултати в образованието и същевременно при тях се наблюдават по-високи нива на повтаряне на класове и отпадане от училище, при положение че делът им е нараснал до около 14% от учениците в началния и прогимназиалния етап на основното образование. Успоредно с това в образователната система продължава недостигът на учители, което създава риск от по-нататъшно влошаване на качеството и приобщаващия характер на образованието. Решаването на тези проблеми е от ключово значение за насърчаването на развитието на уменията, равните възможности и социалното сближаване.

- (38) Португалия отбеляза едно от най-високите кумулативни увеличения на номиналните цени на жилищата в ЕС през последните десет години, като те са се повишили повече от два пъти от 2015 г. насам. Натискът, свързан с ценовата достъпност на жилищата, е значително по-голям в крайбрежните и градските райони. Продължават да се наблюдават структурни дисбаланси между търсенето и предлагането. В Португалия делът на жилищата, които не се използват като основно жилище, е сравнително голям, като има значителен брой празни и изоставени имоти. Преминаването от данъци върху сделките към периодично данъчно облагане, включително чрез актуализиране на данъчната стойност на имотите, би могло да стимулира собствениците на жилища да пуснат на пазара имотите, които не използват пълноценно, и да насърчи мобилността с оглед намиране на жилище. Инвестициите в социални жилища значително се увеличиха през последните години, отчасти благодарение на финансирането от Европейския съюз. Въпреки това настоящите показатели за ценово достъпни и социални жилища все още са под средните за ЕС. Макар че публичните инвестиции продължават да са от централно значение, участието на частния сектор е изключително важно за увеличаване на строителството и за задоволяване на търсенето, включително чрез решения, предлагани от третия сектор, като например жилищни кооперации. С оглед на увеличаването на предлагането на ценово достъпни и социални жилища е необходимо да се отчитат териториалните аспекти, както и принципите на приобщаване и несегрегация. Успоредно с постепенното увеличаване на предлагането жилищните надбавки могат да осигурят временно подпомагане на уязвимите домакинства, въпреки че съществуващите програми трябва да бъдат по-добре насочени към нуждаещите се. В същото време бездомността и другите форми на жилищно изключване продължават да нарастват, като се наблюдават регионални различия в ефективността на мерките за справяне с тях. Португалия не използва в достатъчна степен редовните последващи оценки и проучванията на нуждите за разработване на своята жилищна политика. Португалия ще получи подкрепа по линия на Инструмента за техническа подкрепа (ИТП) за създаването на национален модел за управление и контрол на данните за жилищата, който след като бъде приложен в пълна степен, би трябвало да допринесе за подобряване на оценяването и мониторинга на настоящите и бъдещите жилищни политики. Понастоящем координацията между централните и местните органи, както и координацията между жилищното, градското, териториалното и транспортното планиране, продължава да бъде фрагментирана. Освен това инвестиционните и финансовите механизми са предимно с нарочен характер.

- (39) С оглед на тясната взаимообвързаност между икономиките на държавите членки от еврозоната и колективния им принос за функционирането на Икономическия и паричен съюз, през 2026 г. Съветът препоръча на държавите членки от еврозоната да предприемат действия, включително чрез своите ПВУ, за да изпълнят препоръката от 2026 г. относно икономическата политика на еврозоната. За Португалия препоръка 1 спомага за изпълнението на първата, втората и третата препоръка относно еврозоната, препоръка 2 спомага за изпълнението на четвъртата препоръка относно еврозоната, препоръка 3 спомага за изпълнението на седмата, деветата и единадесетата препоръка относно еврозоната, препоръка 4 спомага за изпълнението на втората и седмата препоръка относно еврозоната, а препоръки 5 и 6 спомагат за изпълнението на петата препоръка относно еврозоната.

ПРЕПОРЪЧВА на Португалия да предприеме през 2026 г. и 2027 г. следните действия:

1. Макар че състоянието на бюджета на Португалия отбелязва излишък или е почти балансирано, да гарантира, че нетните разходи са в съответствие с максималните темпове на растеж, препоръчани от Съвета на 21 януари 2025 г., предвид отклонението, отчетено до 2025 г. и прогнозирано от Комисията за 2026 г. спрямо препоръчания таван на нетните разходи, като същевременно се използва гъвкавостта, предоставена от националната клауза за дерогация, задействана от Съвета. Да увеличи общите разходи и готовност в областта на отбраната и сигурността, като същевременно гарантира устойчивостта на обслужването на дълга и ефективността на разходите и постепенно адаптира бюджета, за да поддържа структурно по-високи разходи за отбрана. Да гарантира, че мерките, предприети за смекчаване на въздействието на покачването на цените на енергията, са временни и насочени към защита на уязвимите домакинства или към задоволяване на нуждите на енергоемките предприятия, запазват стимулите за икономии на енергия, и че фискалните разходи за тези мерки са съвместими с поетите ангажименти по фискалната рамка на ЕС. Да предприеме мерки за гарантиране на средносрочната фискална устойчивост на пенсионната система и за насърчаване на допълнителните пенсионни схеми. Да повиши ефективността на данъчната система, по-специално чрез рационализиране на данъчните разходи.
2. Да осигури непрекъснатост на реформите и инвестициите, осъществявани в рамките на Механизма за възстановяване и устойчивост. Да увеличи усилията си за изпълнение на програмите по линия на политиката на сближаване, като се основава, когато е целесъобразно, на преразпределението към стратегическите приоритети и възможностите за гъвкавост, договорени в контекста на междинния преглед на рамката на политиката на сближаване.
3. Да опрости нормативната уредба, да подобри прилагането на регулаторните инструменти и координацията между различните нива на публичната администрация. Да намали административната тежест върху предприятията чрез премахване на бариерите пред издаването на промишлени лицензи и други пречки пред възможността им за разрастване. Да насърчи частните инвестиции в рисков капитал и в непублични капиталови инструменти за местните предприятия и да продължи с подобряването на финансовата грамотност. Да повиши още повече ефективността на административните и данъчните съдилища, да намали продължителността на производствата. Да продължи да насочва свързаната с инвестициите икономическа политика към научните изследвания и иновациите.

4. Да ускори декарбонизацията на транспорта, по-специално чрез постепенно премахване на субсидиите за изкопаеми горива и укрепване на мрежата на обществения транспорт. Да насърчи дългосрочните договори, да ускори инвестициите в решения за гъвкавост и да осигури предвидима нормативна уредба. Да укрепи капацитета на електропреносната и електроразпределителната мрежа, включително при трансграничните междусистемни връзки, както и да подобри процедурите за присъединяване. Да ускори енергийното саниране на сгради чрез премахване на регулаторните и административните пречки и чрез целево насочване на мерките към домакинствата, изпитващи енергийна бедност. Да насърчи декарбонизацията на промишлеността. Да повиши капацитета за управление, превенцията, рециклирането и повторната употреба на отпадъците. Да подобри управлението на водите и да рационализира управлението на водите. Да повиши ефективността на водоползването и да разработи природосъобразни решения. Да предприеме мерки с оглед на рисковете, свързани с климата, чрез укрепване на устойчивото управление на горите и земята, ускоряване на процеса на осигуряване на издръжливост на критичната инфраструктура спрямо изменението на климата и насърчаване на по-широко частно застрахователно покритие за щети, свързани с природни бедствия.
5. Да осигури равен достъп до качествено здравно обслужване, по-специално чрез преодоляване на недостига на медицински персонал, като същевременно запази устойчивостта на националната здравна служба. Да осигури равен достъп до качествени дългосрочни грижи, включително чрез преодоляване на регионалните неравенства и укрепване на решенията за грижи в домашна среда и в общността. Да намали несъответствието между уменията и изискванията на пазара на труда и да повиши нивата на уменията, включително чрез насърчаване на участието в образование и обучение на възрастни и чрез по-добро съобразяване на образованието, обучението и ученето за възрастни с нуждите на пазара на труда. Да работи за по-добри резултати в образованието, особено за учениците в неравностойно положение.

6. Да работи за подобряване на ценовата достъпност и наличността на жилища, по-специално чрез създаване на стимули за по-ефективно използване на жилищния фонд, включително чрез преразглеждане на данъчната структура. Да разшири още повече предлагането на жилища, включително на ценово достъпни и социални жилища. Да засили координацията и рамковото управление на жилищната политика, в съчетание с интегрирано градско, териториално и транспортно планиране.

Съставено в Брюксел на ... година.

За Съвета

Председател
